

اجتهاد

Adresse
Idjtihad Constantinople

Téléph: St. 865

15 Mars 1922—No. 145

حياتی، فلسفی، اجتماعی فکر غزته سی

«اون یدنجی سنه تاسیسیه»

اداره خانه سی

جفال اوغلنده «اجتهاد نهوی»

تلفون: استانبول ۸۶۵

نومرو ۱۴۵ — ۱۵ مارت ۱۹۲۲

ملی نمبر

یکی تورک حقوقی

تقریباً بوندن اوچ عصر اول (۱۰۶۳) ینه بودوات وملتک وضعیتی مشوش، استقبالی مهلك کورولمش، دردعظیمه چاره ساز اولق ایچون دیوان هایون طویلامش و دور و دراز مذاکره لردن صوکره اساسلی بر چاره بولمه یه رق مشاهیرک ذاتی فکر لرینه مراجعه قراور ورمش و بومیانده رأیی استفسار ایدیلن (کاتب چلبی) ده (دستور العمل لاصلاح الخلل) نامیله بر رساله ترتیب ایدره رک مطالعاتی لایحه شکنده مقامنه تقدیم ایتمش. بورساله جکده تصویر ایدیلن آناتولی بوکونکی کی خراب، تشریح ایدیلن حیات اجتماعی و عدلی طبقی بوکونکی کی مذنب! بنیه دولتک دوچار اولدینی امراضه چاره آرایان چلبی اول امرده درین بر نفوذ نظره دولتی تعریف ایدیور: «خفی اولیه که ملک و اطنت معناسنه اولان دوات برنوع آیین اوزره اجتماع بشریه دن عبارتدر.»

ثانیاً، جمعیتری عضویتلره تشبیه ایدیور:

«اسرار طبایع اشیایه واقف و حکمت نظریه و عملیه دقیقنه عارف اولان محقق لردر لکه انسانک اجتماعی حالی انفرادی حالته مائل و اکثر اموره بر برشته معادل ایدوکی امان نظر ایله حد بداهته واصل اولشد.»

ودولتک اسباب انحطاط و تعالیسنی تحری ایدر کن او زمان واسطه عدالت اولان قاضی لره تردیسنی تشریح ایدیور. و خلاص چاره لری میاننده عدلی اصلاحاتدن بحث ایدره رک زمانه او یغون بر طرزده بین الافراد توزیع عدالت لزومنده اصرار ایدیور.

آره دن عصر لر کچدیکی حالده نه غریب بیر تحلی درکه، تورکیانک عدلی وضعیتی، شکلی بعض تبدلاره رغماً، ماهیه هیچ ده کیشمه مش بیر حالده بولیورز.

بو قدر اوزون بر دعوانک بر دورلو حل ایدیلمه ییشی انسانی جدآ دوشوندیریور. بوضعفک حقیقی سبیلرینی کوره بیلیمک ایچین (تاریخ حقوق) مزه شیویه بیر نظر عطف ایدلم:

تورکک وقیله کنیدیسنه خاص بر اصول عدلیسی، بر طرز حقوقیسی وارمش، فقط اسلامیت ایله تماسه کلدکن صوکره دینک روحلری اریتن معنوی تأثیر لر یله بواسکی ملی حقوق برینه بر (دینی حقوق) قائم اولمش. [۱] بونک اک بویوک و مهلك نتیجه سی اوله رق (حقوق) تمامیه دین علماسنک آئنده، اونلرک مادی و معنوی نفوذ لری آلتنده قالدی. عثمانی تاریخی باشدن باشه بوصول شکلده تجلی ایدیور؛ کرچه فاتح سلطان محمد دورنده بالخاصه قانونی دورنده بعض (قانوننامه) لر جمع و تلفیق ایدیلدی؛ از جمله قانونی سلطان سلیمان سلطنتک ابتدالرنده امتثالاً للامرعالی «آیین قواعد جهانبنای و قوانین عرفیه عثمانی» جمع ایدیلره رک «قانوننامه آل عثمان» نامی آلتنده تنظیم و نشر ایدیلشدی. [۲] فقط بو و بوکا مائل قانونناملر هیچ بر زمان حقوقی آزمی مستقل بر علم ساحه سنه سوق ایده جک ماهیتده دکلدیلر. بونلر، ده ازیاده جزائی، اداری و مالی مسائلدن بحث

[۱] (اجتهاد) ک (۱۴۲) نجی نسخه سنده کی «اسی تورک حقوقی» آدلی مقاله مده بوجهت ابضاح ایدلشدی.

[۲] (قانوننامه آل عثمان) تاریخ عثمانی انجمنینک همیله (ویانه) کتبخانه سنده محفوظ بر نسخه سندن استنساخ ایتدیریلره رک طبع و نشر ایدلشد.

ایتدکارندن حقوق اولمقدن زیاده انضباطی بر ماهیتده ایدیلر . حقوقیات ایسه ،

اولمکتک کلیات حقوقیه سنی تامایله تدقیق وتتبع ایتمک لازمدر . بوتقدیرده هر هانکی بر قانون اجنبی ، منفرداً لسانزده نقل ایدیله جک اولورسه ، تطبیق قابلیتینی حائز اولمایان آکلاشیلماز بر معما شکنده قالیر .. بر قانون ، حیاتی قابلیتله مالک اولابینمک ایچین بهممه حال اجتماعی محیطک تولید ایتدیکی ضرورتله ، احتیاجلره تقابل ایدم بیلمه لیدر . غربک و شرقک احتیاجلاری ایسه بر برندن چوق فرقلیدر . بوضورتله منبعی یابانچی بر محیطدن آلان وکندینه ، کنندی محیطنه کوره بر (سبب وجود Raison d'être) ی اولان هر هانکی مفید بر قانون ، باشقه بر محیطه نقل ایدیلیرسه ، کنندیسنه حیات ویره ن اسکی محیطی قائب ایتدیکنندن دوجا و زال اولور ، عینی زمانده بولندیکی یکی محیطی ده افساد ایدر . حاکمربویه بر آلت ایله عدالتی ناصل اولچه جکالری تعیین ایدم مزله . مثلاً ، غرب لسانلرندن هیچ بیرینه واقف اولمایان بر حاکم تصور ایدم ، [بویه لری اکثری تشکیل ایدر] فرانسه دن ویا ایتالیا دن نقل و ترجمه ایدیلن بر (اصول محاکمات) ، بر (قانون جزا) بو حاکمک نظرندمه قدر جامد و بی روح قالیر ؟ قانونک طار و جتین ماده لرنده تصادف ایتدیکی بر مشکلی حل ایتمک ایچین هانکی اثره مراجعت ایتسین ؟ .. بناء علیه آکلما دن ازرله مک ضرورت ایلیمه سی باش کوستیرر ... آلافرانغه موسیقی بی هیچ دیکلمه مش بر قولاغه مثلاً (شوپن) ک کزیده بر نغمه سی ناصل تأثیر اجرا ایدرسه بوقانونلرکده لسان بیلیمه ین حاکمکرده کی تأثیری عینی در .

اوحالده ، حقوقی اعزى سالم بر مجرای تکامله سوق ایتمک ایچین ، دینی تلقیلر دن تجرید ایتمک نه قدر لازمه اونو اجنبی رنگارله تلوین ایتمکدن ده اودرجه حذر ایتمک ایجاب ایدر .

بیلیمه لی یزکه ، علم حکمت ، علم کیا کبی ، علم حقوقده مستقل بر علمدر و علم اولوق اعتبارله علمکتی یوقدر . فقط سائر اجتماعی علملر کبی ، علم حقوقده ، هرمانی واونک مؤسسات حقوقیه سنی محکمه تدقیق ایدمک مختلف محیطلرده تمویدن مختلف اجتماعی زمهرلرک (ملیتلرک) خصوصی مسجیه لری حائز حقوق سیستملرینه مالک اولدقلرینی

و بالتیجه (علم فقه) نامی آلتنده طوغرودن طوغرویه دین علماسنک ساحه معلوماتنه داخل اولیوردی . تنظیلات دوریه بیر عکس العمل باشلا یور و احکام عدلیه یی عصرک احتیاجلرینه او یغون بر طرزده تعدیل ایدمک زمانک ترقیاتنه کوره یکی قانونلر وضع ایتمک لزومی شدتله مناقشه ایدیلیردی . نتیجه ده اک قولای و کسدرمه چاره غرب قانونلرینه مراجعت ایتمک اولدینی ظن ایدیلرک اوکا کوره طاقم طاقم قانونلر ترجمه ایدلدی . بوضورتله حقوق ساحه سنده دخی بر ایکلیک حاصل اوله رق حیات عدلیه من بوسیتون مشوش و آجینه جق بر حاله دوشدی . بو کون بر حاکم ایچین هر هانکی بر مسئله حقوقیه نک حلنده ، احکام فقهیه یه می ، یوقسه غرب نظریات حقوقیه . سنه می مراجعت ایدیله جکی جای سؤالدر .

تاریخ حقوقلرک هر صفحه سی بزه کوستیریورکه «العدل اساس الملك» لوحه سنی باشمز اوجنده طاشیدیمز حالده عدل ، ک حقیقی مفهومی بر دورلو ادراک ایدمه مشمز ! بیلیمورزکه ، قانون ،

امراولی الامردر .. اولی الامرده خلقی اداره و احتیاجاتی تطمین و تهوین ایله مکلفدر ؛ یعنی ، علم ایله مقیددر . علمک ایسه حدود سربستیسی نامتاهی اولوب اسلامیتده یونی مصدقدر . ننه کیم ایلک عصرلرده یتیشن فقها بوسربستیدن استفاده ایدمک وجوده کتیردکاری معظم اثرلره بولندقلری عصرک تمایلاتنه او یغون یکی بر حیات حقوقی یاشانغه موفق اولدیلر . صوک عصرلرک علماسی ایسه ، قابلیت علمیه لری اولکیلرینه نسبتله دون اولدیغندن بولندقلری محیطک تمایلاتندن استفاده ایدمیه رک کتب قدیمه آرمه سنده بر عجز و بی حرکت قالدیلر . تنظیلاتدن صوکره کلن و غرب قانونلرینی ترجمه ایتمکه اکتفا ایدن زمهره ایسه بو عجزک ده اکسکین بر تمایلیدر . چونکه بونلر تقدیر ایتیمورلردی که ، بر قانونی بحق آکلامق ایچون

آناطولی حقه‌ده کی تدقیقات علمی

کندی اختصاصی ساحه‌سنده جداً خارق‌العاده بیر
سهی وثبات کوسترین دارالفنونم‌زک پک قیمتلی مدرسی
کوپریلی زاده محمد فوآد بکک «اجتهاد» کچن نسخه‌سنده
آناطولی‌یه متعلق علمی تدقیقات تاریخیه حقه‌ده سرد
ایتدیکی مطالعه‌لرک جدیدیت و اهمیتیت او تدقیقاتک عمومی
استقامت‌لرینه دائر بیلدکلریمی و دوشوندکلریمی یازمایه بی
مجبور ایدیور .

محترم مدرسمز ، آرقاداشلق حسیله ، اسماعیل حق
بکک مدافعه وکالتی درعه‌ده ایدیور کبی کورینورسده
اصل مناقشه ایدیلن مسئله حقه‌ده کرک اسماعیل حق بکک
یازدقلری ، کرک ایقاز طریقله بنم سوسیله دکلم چوق
صریحدر . و تفسیر و تأویل ایدیله‌جک جهتی یوقدر .
اسماعیل حق بکک مقاله‌سنده حیرتمی موجب اولان
نقطه‌لر ، «اجتهاد» ک ۱۴۰۰ نجی صایسینده قالین حرف‌لره
باصیلمشدر . اوسطرلر بیرکره ده اوقونورسه
اسرارانکیز بیر صورتده قاراندقه قالان آناطولینک ایچی
ده کل ، بلکه اسماعیل حق بکک ایچی اولدوغی آکلا .
شیلا جاقدر !

بنم مقصدم ناجیزانه بیر ایقازدن عبارتدی . باخصوص که
اسماعیل حق بکی شخصاً طانیادیغم حالده کنیدیسه قارشی
غیانی بیر حرمت‌ده بسلام . چونکه کنج دارالفنونم‌زک
فوآد بکدن صوکرک ا ک قیمتلی عضوی اودر . یالکیز ،
فوآد بکک امثالاً ، کندی مسلکینه عائد علمی تجهیزاتک
اکالنه ده زیاده همت ایتسه !

بوکونکی آناطولی تاریخ و آنوغرافیاسنه دائر
شیمدی‌یه قادر یابیلان تدقیقاتک ایجابات علمییه کوره
حائز اولدوقلری «قیمت» مسئله‌سی حقه‌ده هنوز بیر
فکر ورأی صاحبی اولامایاجغمی آجیقجه اعتراف ایتیم .
حیثیت شخصیه و علمیه‌ده ده موافق بولورم .

چونکه گیجه‌ده دورت ساعت چالیشدیغم و دورت
لسانه واقف اولدوغم حالده و بتون‌سی و غیرتمه رغماً آناطولی‌یه
دائر مختلف لسانلرده یازیلان اثرلرک هپسینی ده کل ، حتی
اک مهملرینی بیله هنوز کوزدن کپیره مدم ، دیه بیلیرم .

قبول ایدر . بونلر ، تعامل و احتیاجاتک شعورسز بر
صورتده وجوده کتیردکلری اویله قاعده‌لردرکه ، ماهر
حقوقشناسلرک ائنده شعورلی بر ساحه‌یه کیره‌ک قانون
شکلنده تجلی ایدر .

ایسته بز ، ماضینک خطا آلود یوللردن سیریلهرق
کوزلریمیزی ملی روحک تجلیسی و اونک ضروری بر
افاده‌سی اولان «ملی حقوق» ی تخری‌یه سوق ایدله‌جک
اولورسوق سالم و علمی بر استقامته طوغری کیتمش اولورز .
استقامت تعیین ایلدکدن صوکره غایه‌یه وصول قولایلاشیر .
اولا هر دورلو علائقندن مجرد و یالکیز علم قایغوسیه
چالیشمق لازمدر . بز ، غربک قانونلرینه دکل ، علمنه ،
علم حقوقنه و نظریات حقوقیه‌سنه محتاجز . بواحتیاج
تطمین ایلدکدن صوکره ، عصرلردن بری حکم سورهرک
ملی عننه ماهیتی اکتساب ایدن احکام فقهیه‌ایله عصری
تمایلات آره‌سنده بر آهنگ تأمین قابیل اوله‌بیله‌جک و بو
آهنگ یکی تورک حقوقی یاشاته‌جقدر .

مملکتیمزده بوغایه‌یه مصروف جانبی و علمی بر فعالیت
یوقکن یکی قانونلردن ، قانون مدنی‌لردن بحث ایتک
ناممحل و یسوددر .

محامی

شوکت محمد علی

بهاردن کواکبلر

شرقی

رنکین و کوزل صاچلرکی آقلا آله‌جه
آج عشقم‌زک دردینی صرصرده‌کی خینجه !
بر خسته خزان آقشامی کوسک دارالنجبه
دوگ عشقم‌زک زهرینی صرصرده‌کی خینجه !

بیگ خرق و مسرت یاراتان کوزلرک‌ده
بیلا و عصرل یاشاتان سوزلرک‌ده
گل ، کچمه‌دن اوستندن تولوم .. ساحله اینده
گوم عشقم‌زک سرنی صرصرده‌کی خینجه !

نزار توفیق

۱۹۱۸

